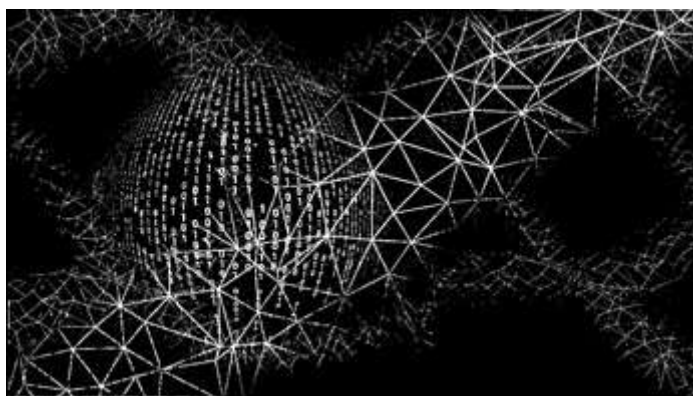

11

SZTUKA ARCHITEKTURY JAKO PRZEKAŹNIK INFORMACJI ?

11.1 ŚWIAT, JAKO GLOBALNA WIOSKA...

Współczesny świat stał się globalną wioską, idąc za definicją słownikową, to: „świat, w którym ludzie, dzięki środkom masowego przekazu, przeżywają jednocześnie te same wydarzenia i używają tych samych produktów masowej konsumpcji” [1]. Odległość, w kontekście komunikacji, zupełnie przestała mieć znaczenie. W dobie powszechnego Internetu, światłowodów, i innych urządzeń technologicznych jesteśmy w stanie przekazywać wiadomości (i nie tylko), niemalże z sekundy na sekundę (rys. 11.1).

Rys. 11.1 Globalna wioska – schemat

Źródło: https://cdn.pixabay.com/photo/2019/12/02/10/38/web-4667384_1280.jpg

Doszło do momentu, w którym komunikacja może odbywać się w czasie rzeczywistym pomiędzy rozmówcami niezależnie od dystansu, jaki ich dzieli. Obraz „płaskiej ziemi” nabrał nowego, symbolicznego znaczenia, bowiem to co było niedostępne dla odbiorcy, chociażby z powodu odległości, stało się obecnie w pełni osiągalne. Jedynym warunkiem „posiadania” danej informacji jest skorzystanie z odpowiednich technologii. Skutkiem czego, posiadamy dostęp do nieograniczonej ilości komunikatów z całego świata. Z jednej strony ma to wiele zalet, jednak z drugiej – stwarza ogromne niebezpieczeństwa, na różnych płaszczyznach. Dodatkowo, w konsekwencji, przekazywane informacje tracą swoje indywidualne

cechy, poprzez ich nadmierne upowszechnienie. Co za tym idzie tracą również część znaczenia i siłę oddziaływania. W skutek czego odbiorcy nie czują już wartości przekazów i wszystko staje się ogólnie względne. Pisze o tym w swoim opracowaniu pt. *„Współczesny człowiek w polu relacji nowych mediów i współczesnej estetyki”* Weronika Urban z Instytutu Nauk Społecznych UW *„Jeśli uznać nowe media za języki, którymi posługują się obecnie ludzie w obrębie kontaktów społecznych, jeśli uznać, że ewolucja środków wyrażania kieruje ludzkość w stronę nowej, obrazowo-wirtualnej percepcji rzeczywistości, to jest takiej, która odrzuca słowo mówione jako przestarzały fundament twórczej egzystencji i koegzystencji człowieka, to zrozumiałą konsekwencją wydają się zmiany obejmujące teoretyczne i praktyczne kwestie odnoszące się do kategoryzowania obiektów czy idei estetycznych, sposobów artystycznej (re)interpretacji rzeczywistości. Mówię tu o zmianach, które w swojej formie i treści przekraczają tradycyjną perspektywę estetyczną, ale czy na pewno „przekraczają” współczesnego odbiorcę sztuki [2].* Obecnie wyznacznikiem rozwoju w dziedzinie komunikacji są kolejne rozwiązania technologiczne, umożliwiające i jeszcze bardziej ułatwiające codzienny przesył danych wraz z przepływem informacji, nie tylko związanych ze światem politycznym i gospodarczym, ale również z naszym – prywatnym.

11.2 WSPÓŁCZESNOŚĆ – UNIFIKACJA?

Współczesna kultura jest oparta o tzw. social media. Na różnego rodzaju portalach i stronach ludzie tworzą swoje profile mniej lub bardziej wiarygodne. Przypomina to ideę pamiętnika, na który moda powstała już wieki temu, a za przykład mogą posłużyć choćby słynne zapiski barokowe. Wówczas szlachta prowadziła tzw. Księgi domostw, w których autorzy skrupulatnie opisywali codzienność oraz ważne dla nich wydarzenia o większym zasięgu. Te najbardziej znane są autorstwa Jana Chryzostoma Paska [3]. Jak pokazuje historia współczesna chęć dokumentowania swojego życia nie jest nowością. Człowiek z natury lubi pokazywać siebie, a dzięki popularnym aplikacjom, które niemalże każdy posiada na swoim telefonie, może prezentować się szerszemu gronu odbiorców. Niezaprzeczalnym jest jednak fakt, że w związku z postępowaniem technologicznym, żyjemy w erze głębokiego rozwoju narcystycznych zachowań wśród społeczeństwa.

W interesujący sposób, omawiają to zagadnienie M. i W. Wareccy w „Pomocniku Psychologicznym Tygodnika Polityka (nr 6) z dnia 9 lutego 2008 [4]. Zjawisko narcyzmu, wykorzystującego media w komunikacji społecznej, znacząco nasila się, przyjmując objawy kliniczne.

Obserwując natłok publikowanych treści, analizując ich jakość merytoryczną i kulturową z łatwością można wysnuć wniosek o wszechobecnej unifikacji. Co to oznacza? Ludzie – przedstawiciele różnych warstw społecznych czy ugrupowań, chcą nadal czuć się jako wyjątkowe jednostki. Tylko czy każdy z nas jest tak bardzo wyjątkowy, by był naprawdę szczególny? Zdaniem autorów nie. Takie tendencje jedynie wzmagają poczucie, iż, mówiąc nieco kolokwialnie – wszystko jest tak

wyjatkowe, że aż nijakie. „Być może to właśnie media przerzuciły niebezpieczny pomost pomiędzy największą możliwą widownią i nieskończonymi pokładami ludzkiej próżności i otworzyły puszkę Pandory (z narcyzami w środku). U młodych ludzi to uwielbienie do wyjątkowości przybiera paradoksalne formy: pokoleniowego konformizmu poglądów, postaw i mody” [4].

11.3 ARCHITEKTURA JAKO...

Niestety podobny obraz zunifikowania i zatracania indywidualnego charakteru przekazu opartego na tradycyjnych wartościach humanistycznych i kulturowych obserwujemy od lat również na polu sztuki (w tym architektury). Warto zatem zastanowić się, co opowie o nas architektura kolejnym pokoleniom? Czy można ją traktować jako nośnik informacji?

Warto zacząć, odpowiadając na drugie pytanie. Zdaniem autorów architektura jest nośnikiem, jednak nie tylko informacji, ale też relacji i przede wszystkim wrażeń. Jednocześnie możemy ją nazwać – ilustracją społeczeństwa i bujnych kart historii. Co ważne, uczy nas identyfikacji miejsca, a przynajmniej powinna. Teraz nie jest już to takie oczywiste, kultura wraz z pewnymi tradycjami, rozmywa się w gąszczu równoważnych trendów. Bo właśnie – teraz równość stawiana jest na piedestale. Równość, czyli swego rodzaju idea, której nie sposób zrealizować w całości. W zamyśle jest piękna, co zwykle towarzyszy ideom. Natomiast po nawet wstępnej analizie widać niemalże od razu, że nieosiągalna, bowiem nie można przyrównać do siebie danych problemów, tendencji czy kultur, są one po prostu nieporównywalne. Mimo wszystko jednak, dzisiejszy świat dąży do równości, której konsekwencją jest unifikacja skutecznie zabijająca indywidualny język architektury. I niestety w swojej nijakości idealnie pokazuje jak teraz funkcjonuje rzeczywistość, w większości opierająca się na pustych trendach. Nie można jednak popadać w marazm, zauważmy, że po drugiej stronie stoją twórcy, prezentujący konkretne wartości, umiejętności oraz krzepiący szlachetne rozumowanie indywidualizmu.

11.4 POMNIK POMORDOWANYCH ŻYDÓW EUROPY – P. EISENMAN

Przykładem może być projekt Pomnika Pomordowanych Żydów Europy autorstwa Petera Eisenmana. Struktura była realizowana na berlińskim placu w latach 2003-2005. Architekt, czerpiąc z tradycji żydowskiej przetransponował fragment Jerozolimy, a konkretnie tradycyjnego cmentarza na grunt niemiecki. Miejsce, forma i sposób pochowku stanowią fundamentalne znaczenie w każdej kulturze, i niosą za sobą mocne przesłanie ideowe. Cmentarz – z jednej strony przypomina o tragicznej historii milionów ludzi, natomiast z drugiej daje nadzieję na milenijne zmartwychwstanie. P. Eisenman poprzez zastosowanie mocnych akcentów symbolicznego przedstawienia tragedii „życia”, zreinterpretował jednocześnie przesłanie nadziei zawarte w tradycyjnym żydowskim grobie. Równocześnie

pomnik przypomina, iż śmierć nawet zadana w najbardziej okrutny sposób, nie niszczy i nie kończy dziedzictwa kulturowego żadnego narodu.

Warto przywołać w tym miejscu słowa Architekta, podsumowujące jego rozmyślenia na temat tej realizacji: *"W tym pomniku nie ma celu, nie ma końca, nie można wejść ani wyjść. Czas trwania jego doświadczenia nie pozwala na dalsze zrozumienie, ponieważ zrozumienie Holokaustu jest niemożliwe. Czas pomnika, czas jego trwania od górnej powierzchni do ziemi, jest wyłączony z czasu doświadczenia. W tym kontekście nie ma nostalgii, pamięci o przeszłości, tylko żywa pamięć indywidualnego doświadczenia"* [5].

11.5 ARCHITEKTURA SAKRALNA, JAKO ILUSTRACJA "NIEWIEDZY" ?

Na przestrzeni dziejów przykłady architektury sakralnej wskazywały na intelektualny postęp i rozwój ówczesnych czasów. Były obrazem, ukazującym aktualny poziom rozwoju społeczeństwa lub możliwości oddziaływania i kształtowania tego rozwoju oraz wpływu na kolejne pokolenia. Każda z epok, bazując na osiągnięciach poprzednich czasów kształtowała nowe wartości. Do tej pory stanowią one źródło inspiracji dla wielu twórców w zakresie sztuki. Współczesna architektura sakralna, to zastanawiający i smutny obraz upadku intelektualnego mecenatu kościelnego i decydentów, jaki możemy obserwować w znacznej części Europy, a szczególnie w Polsce.

Zdaniem autorów, obecnie architektura sakralna nie ma znaczącego wpływu na podnoszenie poziomu intelektualnego odbiorców, czasami wręcz odwrotnie. O zjawisku degradacji wartości architektonicznych we współczesnej architekturze sakralnej wypowiedziało się na różnych polach przekazu medialnego, wielu znakomitych twórców. Zjawisko jest na tyle poważne i niepokojące, że jako antidotum powstała ciekawa publikacja wrocławskich architektów pt. "Architektura VII Dnia" [6], która stara się uświadomić jak ważną częścią w architekturze współczesnej jest architektura sakralna. Poniżej zostaną przedstawione trzy obiekty sakralne będące przykładem degradacji współczesnej architektury sakralnej w Polsce.

Bazylika w Licheniu koło Konina (rys. 11.2), jest obiektem o potężnej kubaturze i najwyższej jakości wykonania, którego wartości architektoniczne nie znajdują odniesienia ani w sztuce historycznej ani w modernizmie. Trudno ten projekt nazwać współczesnym eklektyzmem, bowiem jest to jedynie połączenie w nieudolny sposób przypadkowych form, naśladujących wybitne dzieła.

W dobitny sposób na temat tej kompozycji wypowiedział się prof. Konrad Kucza-Kuczyński, który na pytanie dziennikarza z miesięcznika „Architektura-Murator”, co sądzi o bazylice w Licheniu zadał pytanie retoryczne: *„Czemu nie potrafię zmusić się do zobaczenia w tym obiekcie architektury?”* [7]. Podobnie w dosadny sposób skomentowała, wartość architektoniczno-kulturową Bazyliki w Licheniu, była minister kultury i sztuki, prof. M. Omilanowska *„Wyłożone marmurami, lśniące złotem i kryształowymi żyrandolami hotele i ekskluzywne rezydencje rodem z seriali*

"Dallas" czy "Denver", czynią z Lichenia katolickie Las Vegas, choć kojarzy się też z rumuńską architekturą socrealistyczną późnego Ceausescu" [7].

Rys. 11.2 Sanktuarium w Licheniu

Źródło: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/d/d6/Liche%C5%84_bazylika_2.JPG

Kolejnym przykładem kuriozalnej architektury, jest realizowany w Toruniu kościół oo. Redemptorystów, którego projektantem był Andrzej Ryczek. Sanktuarium jest kompilacją architektury ludycznej pomieszanej z trendami minionego postmodernizmu. Z niepokojem można obserwować jak podkreślane są jej „wartości estetyczne” nieświadomym odbiorcom, czyli wiernym. Jest to działanie barbarzyńskie na świadomości niewykształconych w zakresie sztuki i architektury ludzi, tradycyjnie bezgranicznie wierzących w słowa swoich „przewodników” duchowych, jakoby obiekt ten stanowił wysoką wartość kulturową i intelektualną. Zatrważającym jest, że Ci którzy stanowili przez wieki świadomy mecenat w rozwoju i kształtowaniu świadomości sztuki, całkowicie zapomnieli własną świadomość. Nie zauważają, że w ten sposób niszczą jej dalszy rozwój, mimo posiadania odpowiednich środków medialnych i materialnych, mogących przysłużyć się do wzrostu poziomu intelektualnego odbiorców. Jak powiada najmądrzejsza księga, (która powinna dla tych osób być wyznacznikiem w każdej dziedzinie życia), „czy może ślepy ślepego prowadzić ?, nie, bo obaj w dół wpadną” [8].

Świątynia Opatrzności Bożej w Warszawie na Wilanowie, to kolejny przykład świadomego niszczenia wartości intelektualnych, zawsze traktowanych przez kościół rzymsko-katolicki jako medium dotarcia do społeczeństwa i edukacji go poprzez sztukę (architekturę, muzykę), promując dzieła o najwyższych wartościach. Projekt ten został zrealizowany decyzją ówczesnego prymasa Polski J. Glempa, mimo wcześniejszego konkursu na projekt tej świątyni. Nagrodzone projekty zostały pominięte, a wybrano rozwiązanie, które wyrugowało między innymi dwa świetne

nagrodzone projekty. Były autorstwa min. Prof. M. Budzyńskiego (Kurchan) – oraz projekt zespołu KWK Promes, arch. Marleny Wolnik i Roberta Koniecznego. Oba wspomniane projekty mogły wnieść intelektualny pierwiastek do niezwykle nacechowanego emocjonalnie tematu jakim jest religia i architektura sakralna. Niestety zwyciężyło populistyczne podejście decydentów (mecenatu kościelnego) co jest zastanawiające i jednocześnie przerażające w kontekście architektury historycznej, gdzie obiekty sakralne, których mecenatem zazwyczaj był kościół, posiadały wysokie wartości: estetyczno-architektoniczne, artystyczno-intelektualne i konstruktorskie.

11.6 EDUKACJA – PANACEUM?

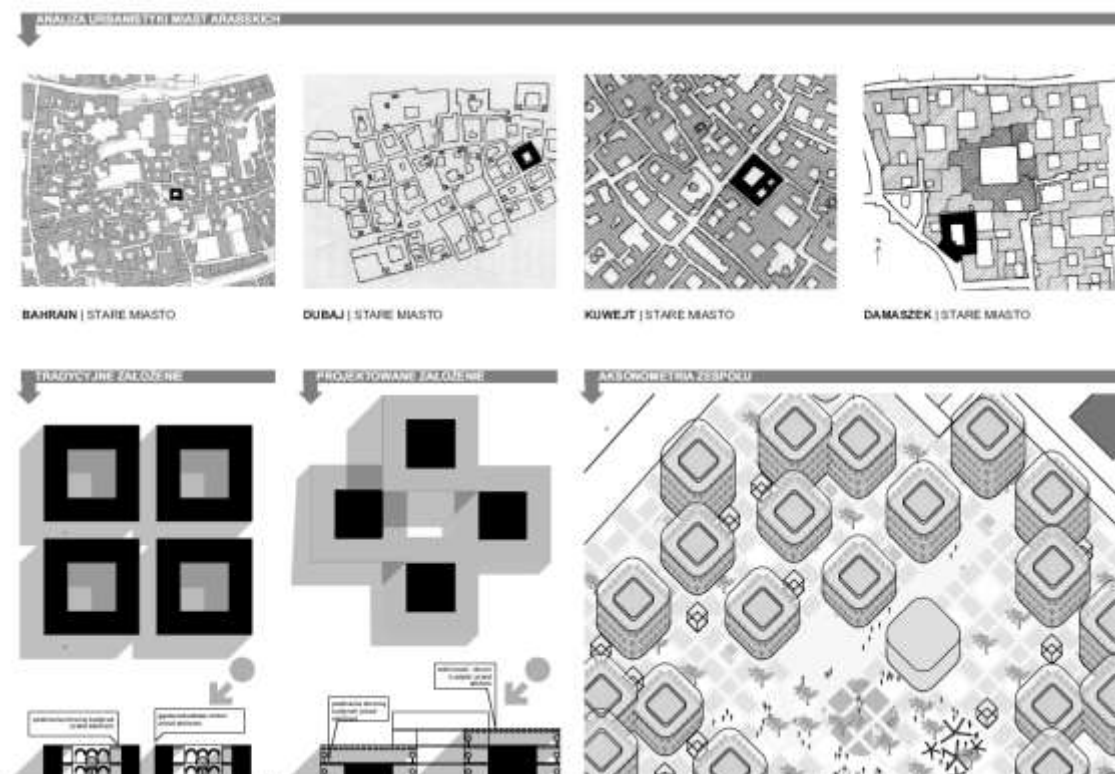
Powodem słabej jakości ideowej wielu obiektów architektonicznych są zaniedbania w edukacji szkolnej na każdym poziomie, poczynając od edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej po edukację prowadzoną na poziomie akademickim, również na wydziałach architektury. Problem poziomu i jakości kształcenia na wydziałach architektury w Polsce jest często omawiany na różnych konferencjach naukowych i na spotkaniach przedstawicieli uczelni oraz Izby zawodowej. Z wniosków wynika, że wymaga pilnych uregulowań na poziomie prawnym aby zapobiec degradacji obecnego poziomu nauczania.

Istotnym czynnikiem w kształtowaniu świadomości architektonicznej są działania edukacyjne prowadzone od najmłodszych lat, mające na celu ukazywanie architektury jako przekaznika informacji. Osiągnięciem współczesnej cywilizacji jest powszechna dostępność do wiedzy i edukacji. W znaczącej większości możliwość skorzystania z nauki, zależy od zainteresowania, chęci i świadomości odbiorców. Ogólna dostępność powoduje jednocześnie pewne negatywne zjawiska, jak konieczność zwiększonej konkurencyjności pomiędzy uczestnikami procesu edukacji. Zdaniem autorów, aby utrzymać wartość i poziom nauki należy korzystać z osiągnięć poprzednich epok, tradycji kulturowych wypracowanych przez społeczeństwa. Również w nauczaniu architektury nieodłącznym elementem edukacji są zagadnienia związane z historią i rolą dziedzictwa kulturowego. Zagadnienie to porusza w publikacji Walter Gropius, pisząc, "Konfrontacja niewinnego nowicjusza z wielkimi osiągnięciami przeszłości może skutecznie zniechęcić go do samodzielnej twórczości. Jednakże z chwilą gdy poprzez wyrażanie w warsztacie i pracowni nabiera on świadomości własnej pozycji, wiedza historyczna może udoskonalić jego światopogląd nie stanowiąc zachęty do imitacji" [9].

11.7 PRACA DYPLOMOWA – MANIFEST KULTURY

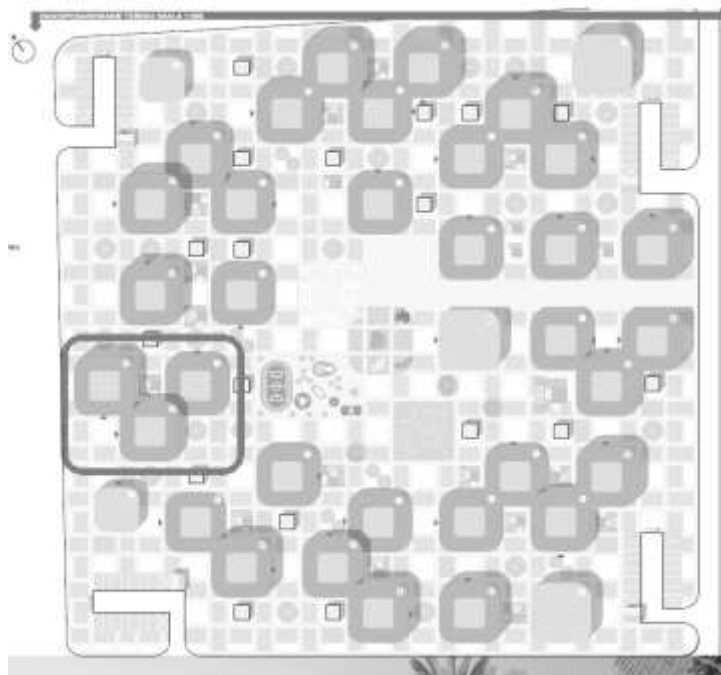
Interesującym przykładem takiego współdziałania w wykorzystaniu zasobów dziedzictwa kulturowego może być jedna z prac dyplomowych. Autorem, jest arch. Sonia Manssour, posiadająca korzenie syryjskie. Tematem jej pracy był projekt nowej formy zabudowy mieszkaniowej współczesnej wioski syryjskiej, jako

rozwiązanie modelowe dla terenów, które mają zostać odbudowane po zakończeniu działań wojennych w Syrii [10]. Bazą do stworzenia programu projektowego był międzynarodowy konkurs architektoniczny zorganizowany przez władze Syrii na podobny temat. Analiza zaprezentowanych projektów konkursowych pozwoliła autorce na wyciągnięcie wniosków o błędnym podejściu do tematu w prezentowanych projektach, bowiem rzadko, która praca odwoływała się lub nawiązywała do dziedzictwa wielokulturowego, historycznego czy religijnego społeczności zamieszkujących tereny obecnego państwa syryjskiego. Na tych terenach zamieszkiwały różne grupy etniczne, których dziedzictwo kulturowe powinno być uwzględniane w procesie projektowania współczesnych założeń urbanistycznych oraz samych obiektów. Zdaniem autorki nie należało umniejszać tym wartościom w nowych propozycji projektowych, i sztucznie przenosić charakter wraz z metodami kształtowania przestrzeni np. z terenów Europy zachodniej. Główną ideą autorki było wprowadzenie i podkreślenie mocno zakorzenionych elementów kulturowych, które w naturalny sposób były nośnikami dziedzictwa danego obszaru i społeczności. Nawiązując do tego, w swoim projekcie odwołała się do tradycyjnych rozwiązań urbanistycznych (rys. 11.3, 11.4, 11.5), ukształtowanych przez wieki w syryjskich wioskach, które w najlepszy sposób uwzględniały potrzeby i oczekiwania mieszkańców. Podobnie jak w układach programowych poszczególnych domów, ich formy i funkcji, nawiązywała do dziedzictwa łącząc je z współczesnymi potrzebami mieszkańców.

Rys. 11.3 Schemat ideowy

Źródło: Praca dyplomowa, autor: S. Manssour

Rys. 11.4 Schemat kwartału mieszkalnego

Źródło: Praca dyplomowa, autor: S. Manssour

Rys. 11.5 Wizualizacja – plac wewnętrzny

Źródło: Praca dyplomowa, autor: S. Manssour

Rozwiązania tradycyjnych domów kształtował przez lata, klimat, kultura, religia, i mimo, że dla Europejczyków i kultury zachodniej te rozwiązania mogą czasami wydawać się kuriozalne lub archaiczne, dla Syryjczyków są fundamentem tak ważnej dla nich tradycji. Jednocześnie autorka wykazuje próbę wprowadzenia rozwiązań z XXI wieku, stąd zaproponowała do realizacji obiektów metody wznoszenia oparte na technologii drukarek 3D. Dodatkowo w wyposażeniu infrastruktury zostały zastosowane najnowsze osiągnięcia technologiczne jak odpowiednie szklenie niskoemisyjne, technologie wentylacji i rekuperacji wewnątrz, czy sposobów pozyskiwania i wykorzystywania naturalnych źródeł energii. Te nowatorskie rozwiązania, absolutnie nie ograniczają i nie stoją w sprzeczności z zachowaniem tradycyjnych układów przestrzennych, funkcjonalnych i wizualnych.

Taka metoda projektowania staje się w naturalny sposób pozytywnym nośnikiem przekazu wartości architektonicznych, bowiem wprowadzając nowe technologie jednocześnie bazuje na dziedzictwie i wartościach kulturowych tamtych społeczeństw.

11.8 POZWÓL MI ZROBIĆ, A ZROZUMIEM...

Przechodząc do konkluzji, architektura jest przekaźnikiem informacji. Jednak tak jak w innych dziedzinach sztuki czy nauki, obiekty różnią się między sobą wartością merytoryczną i estetyczną. Niewątpliwie, żeby wzrastał poziom jakości przekazywanych "wiadomości" musi wzrosnąć świadomość społeczna dotycząca kształtowania przestrzeni, przez co rozumie się zarówno elementy sztuki użytkowej jak i przestrzenne rozwiązania. Jednym ze sposobów, pewnego rodzaju walki, z obojętnością wobec jakości architektury, są właściwie realizowane działania edukacyjne – nie tylko dla dzieci i młodzieży, ale również dorosłych. Prowadzenie warsztatów, wykładów czy organizacja spotkań i wystaw umożliwiają pokazanie różnych perspektyw, z jakich można obserwować architekturę. Tego rodzaju przemyślane przedsięwzięcia, dopasowane do grup wiekowych, pozwalają dzielić się odpowiednim materiałem merytorycznym i estetycznym z szerszym gronem odbiorców. Edukacja, oparta na aktywnej i dobrej komunikacji, od zawsze była fundamentem rozwoju. Jako podsumowanie, tej wypowiedzi, warto przywołać słowa Konfucjusza: „Powiedz mi, a zapomnę, pokaż mi, a zapamiętam, pozwól mi zrobić, a zrozumiem” [10].

LITERATURA

- [1] *Słownik języka polskiego*, Wydawnictwo Naukowe PWN Warszawa 2007;
- [2] <https://orcid.org/0000-0002-6249-4954> Weronika Urban *Współczesny człowiek w polu relacji nowych mediów i współczesnej estetyki* Media – Kultura – Społeczeństwo nr 13/2018
- [3] Jan Chryzostom Pasek *Pamiętniki* Wydawnictwo Siedmioróg, Wrocław 2018
- [4] M, W. Wareccy *Narcyż XXI wieku – silny i aktualny jak nigdy* {rdaddphp file=moje_php/autorzy/wwarecki.html}
- [5] <https://eisenmanarchitects.com/>
- [6] I. Cichońska, K. Popera, K. Snopek, *Architektura VII Dnia* wydawnictwo BęcZmiana, Wrocław 2016 <http://wroclaw.sarp.org.pl/pl/news/wydarzenia/architektura-vii-dnia>
- [7] *Sanktuarium Maryjne w Licheniu. Fenomen przestrzeni sakralnej*, Architektura – Murator, numer 7/2008, Warszawa, lipiec 2008.
- [8] Nowy Testament, Ew. Łuk. 6:39-40, Brytyjskie i Zagraniczne Towarzystwo Biblijne, Warszawa 1982;
- [9] W. Gropius, *Pełnia Architektury*, s. 82/83 Wydawnictwo Karakter, Kraków 2014;
- [10] K. Pejda, Konfucjusz. Analekta, Wydawnictwo Uniwersytetu Warszawskiego, 2019

Data przesłania artykułu do Redakcji: 02.2020

Data akceptacji artykułu przez Redakcję: 03.2020

SZTUKA ARCHITEKTURY JAKO PRZEKAŹNIK INFORMACJI ?

Streszczenie: Współczesny świat stał się globalną wioską. Doszło do momentu, w którym komunikacja może odbywać się w czasie rzeczywistym pomiędzy rozmówcami niezależnie od dystansu, jaki ich dzieli. Obraz „płaskiej ziemi” nabrał nowego, symbolicznego znaczenia. Skutkiem czego, posiadamy dostęp do nieograniczonej ilości komunikatów z całego świata. W konsekwencji, przekazywane informacje tracą swoje indywidualne cechy, poprzez ich nadmierne upowszechnienie. Co za tym idzie tracą również część znaczenia i siłę oddziaływania. W skutek czego odbiorcy nie czują już wartości przekazów i wszystko staje się ogólnie względne. Niestety podobny obraz zunifikowania i zatracania indywidualnego charakteru przekazu obserwujemy od lat również na polu sztuki (w tym architektury). Warto zatem zastanowić się, co opowie o nas architektura kolejnym pokoleniom ? Czy można ją traktować jako nośnik informacji? Przemyślenia zilustrowane zostały kilkoma przykładami architektonicznym – obiektów zarówno zrealizowanych jak i koncepcyjnych (w formie pracy dyplomowej).

Słowa klucze: architektura, edukacja, komunikacja, przekaźnik, globalna wioska, kultura

ART OF ARCHITECTURE AS A RELAY OF INFORMATION ?

Abstract: The modern world has become a global village. There has been a point where communication can take place in real time between the callers regardless of the distance that separates them. The image of the "flat earth" has acquired a new, symbolic meaning. As a result, we have access to an unlimited number of messages from around the world. Consequently, the information transmitted loses its individual characteristics through its excessive dissemination. Hence, they also lose some of their significance and impact. As a result, recipients no longer feel the value of messages and everything becomes generally relative... Unfortunately, a similar picture of unifying and losing the individual character of the message has also been observed in the field of art (including architecture) for years. Therefore, it is worth considering what architecture will tell us about next generations ? Can it be treated as an information carrier? The thoughts were illustrated by several examples of architecture – both completed and conceptual objects (in the form of a diploma thesis).

Key words: architecture, education, communication, relay, global village, culture

Jerzy Wojewódka

Politechnika Śląska
Wydział Architektury
ul. Akademicka 7, 44-100 Gliwice, Polska
e-mail: architektwojewodka@gmail.com
tel. +48 501 866 578

Julia Giżewska

Politechnika Śląska
Wydział Architektury
ul. Akademicka 7, 44-100 Gliwice, Polska
e-mail: juliagizewska97@gmail.com
tel. +48 606 755 652